

Рецензия

върху дисертационния труд

„Развитие на опаковката XIX – XX век“

Автор: магистър Антон Борисов Иванов

Редовен докторант, с научен ръководител доц. Станко Войков, към катедра Индустриален дизайн при Национална художествена академия, за присъждане на научната и образователна степен доктор по научната специалност 05.08.04

От доцент д-р Димитър Иванов Добревски - преподавател в НХА,
член на научното жури, назначен със заповед № ..... от .....

На Ректора на НХА – София

Дисертационният труд съдържа 181 стр. текст, 6 схеми, 83 фигури с обем 33 страници и илюстративен материал, както и 122 заглавия използвана литература и интернет страници.

Антон Иванов е випусник на Художествена академия, като последователно завършва бакалавърска степен на специалност „Индустриален дизайн“ и магистърска степен „Дизайн на опаковки“, следователно настоящият труд представлява естествено продължение, на поредица целенасочени професионални усилия. Като преподавател, който му е водил няколко основни дисциплини, имам непосредствено позитивно впечатление от този почти 6 годишен процес, в който Антон Иванов е демонстрирал позитивни качества и умения в областта на дизайна и в частност в опаковъчния дизайн.

Представен е автореферат 24 страници, който отговаря изцяло на съдържанието и структурата на дисертационния труд и адекватно отразява основните положения, както и изведените от докторанта приноси.

Трудът е структуриран в три глави:

- Поглед върху теоретичната част на опаковката.
- Изследвания върху практическата част на опаковката.
- Съставяне на програма за дизайн на опаковки.

- Заключение с приноси, Публикации, Ползвана литература.

В увода авторът определя основните цели на труда, определени като теоретично изследване на индустриално произведените опаковки, предназначени за еднократна употреба и значението на тези изделия за достигане на необходимите качества за усъвършенстване на тяхното функциониране през целия жизнен цикъл. Това подходящо кореспондира с редица актуални проблеми в съвременното общество, свързани със застрашителното натрупване на отпадъци в природната среда, генерирани основно от нарастващата употреба на опаковки. Определени са адекватно основните задачи и методи на изследване.

В Първа глава на текста авторът убедително и последователно развива формулираната тема на изследването си и развива тезите във връзка с поставените цели и задачи. Обзорният материал е разделен на 5 части:

- Кратък исторически преглед, в който са засегнати историческите фактори, довели до бурното развитие на опаковките през XIX – XX век, анализирани съобразно различните ползвани материали и морфологични дизайнерски решения.
- Периодизация на основни видове опаковки, съобразно българските и европейски стандарти. Обърнато е специално внимание на опаковки предназначени за бързо развалящи се хранителни продукти.
- Термини и определения. В този раздел на първа глава са описани основни термини ползвани съобразно българския стандарт (БДС 16031:1984), разработени от център НИЕРА. Изложението е доста обемно и подробно, което на места по-скоро затруднява, отколкото да подпомага анализа на проблема.
- Нормативна уредба анализира основните директиви – нормативни актове на ЕС и хармонизацията на тези документи съобразно съществуващите български стандарти. Анализирани са основни изисквания към дизайна на опаковките.
- Приложение – илюстративен материал, който подкрепя анализа и авторските тези.

Във Втора глава „Изследване на практическа част на опаковките“ вниманието е насочено към 5 групи изследвания:

- Опаковъчни материали. Приложена е класификация, подчинена на няколко фактора: основни потребители, според предназначение, изисквания, специфика на материала. Доста подробно са анализирани: хартия и печатарски мастила, метал, стъкло, пластмаси.
- Средства за производство Направено е предложение за класификация на средствата за производство на базата на технологическата последователност при производството на основни типове опаковки.
- Функции на опаковката В дизайна функциите винаги имат водещо и определящо значение и опаковките и техният дизайн не правят изключение от този принцип. Авторът предлага анализ на група функции, които имат пряко отношение към опаковките. Заслужава да се отбележи анализа на автора на жизнения цикъл на опаковките, който допълнително изяснява функционалните аспекти.
- Естетическа страна - не по-малко значим аспект на дизайна на опаковки и в крайна сметка е основна форма на въздействие от всеки един дизайнер на опаковки. Направен е анализ на водещи естетически критерии, значение на композицията и нейните категории и морфология. Анализирана е относително фрагментарно (в рамките на 4 страници) методиката на дизайнерско проектиране на опаковки, особено ако се съотнесе пропорционално към анализа на нормативните уредби и терминологията – (20 страници). Желателно беше методиката/методите на дизайнерско проектиране да бъдат описани в отделна глава в много по-голям обем, още повече като се има предвид, че методиката трябва да се анализира като водещ елемент от теоретичния и научен аспект на дизайнерското проектиране.
- Насока на развитие - се спира на водещи тенденции по отношение дизайна и приложението на опаковките в съвременното общество.
- Приложение, в което анализите са подкрепени от илюстративен материал. Основното значение на постигнатите резултати във Втора глава на труда е, че на практика се поставя добра основа за последващо дизайнерско проектиране и от други дизайнери, заинтересувани от проблема.

В трета глава е представена дизайнерска методика, плод до голяма степен на работата на докторанта със студенти от катедрата. „Съставяне на програма за

дизайн опаковки“. Програмирането, заедно с прогнозирането и планирането е съществен елемент от дизайнерската методология. Главата насочва нашето внимание към 3 основни части:

- Увод, в който е изяснено, желанието на автора, неговата разработка да допълни съществуваща методика на дизайнерско проектиране, разработена от проф. М. Николова и колектив.
- Обща част – изяснява спецификите на дизайнерско проектиране на опаковки (системи опаковки, фамилии опаковки).
- Етапи на дизайнерско проучване е съществен елемент от разработената програма, който цели синхронизацията и с методиката на проектиране.
- Приложение – съдържа разработена документация на разработки на дизайнерски проекти на опаковки, както и основни похвати в процеса на проектиране (простота, пастелни цветове, дракулки, филмови плакати, главни букви, изключителни форми и материали, ретро, фотография, холографски ефекти, жизнени градиенти), подкрепени с илюстративен материал.

В заключението авторът спира вниманието на важни аспекти в дизайна на опаковки: демографски и социални промени, екологични фактори, водещи тенденции в производството на опаковки, значение на естетическото оформление и въздействие на опаковките.

Авторът отбелязва 3 научни приноса и 1 научно-приложен принос. Аз лично бих ги определил по-скоро като научно-приложни приноси.

В края на труда са приложени 3 самостоятелни публикации на автора в списание „Полиграфия“, на Докторантска конференция в НХА и Научна конференция на „Група Цвят – България“. Броят на публикациите отговаря на изискванията на закона, като похвално е, че са разработени самостоятелно.

Важно е да се отбележи, че:

- Представеният труд е актуален в условията на нарастващ интерес към осъвременяване на опаковките у нас и в чужбина, както и на липсата на задълбочени теоретични изследвания в тази научна сфера.

- Трудът е цялостно многоаспектно, проучване, обхващащо различни гледни точки към проблематиката на проектиране на опаковки, като акцентът се поставя на теоретичните и практически аспекти на дизайнерското проектиране.

- Направен е опит за класифициране на средствата за производство на опаковки, като са обхванати основните етапи и най-често използвани материали.

- Установени са водещи тенденции в развитието на индустриално произведени опаковки за еднократна употреба.

- Направен е анализ на развитието на този дял от дизайнерското проектиране у нас.

- Разработена е програма, която е съвместима със съществуващ метод на дизайнерско проектиране.

- Създадената концепция дава възможност за внедряване на получените резултати в учебната и научна практика на Художествена академия, както и в практиката на сродни висши учебни заведения.

- Разработеният труд създава поле за бъдещи изследвания и разработки в тази сфера.

- Изложението е убедително и без съществени граматически грешки. Визуализациите и представените илюстрации, таблици и схеми демонстрират добра графична култура и естетически вкус.

Разработеният от автора реферат от 24 страници отразява структурата и синтезирано представя най-важните анализи разработени в дисертацията.

Показани са основните изводи, най-важните приноси моменти, изброени са научните публикации и реализации свързани с труда. В този смисъл считам, че авторефератът обективно представя структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Въз основа на изявената в изложението стойност на анализирани и авторски интерпретирани материали и литературни източници, направените изводи и обобщения, авторските тези развити в текста, както и изявените научно-приложни и приложни приноси, считам, че представеният дисертационен труд, независимо от направените забележки, отговаря на изискванията ЗРАСРБ, което

ми дава основания да предложи убедено на уважаемото научно жури да гласува положително за присъждане на научната и образователна степен “Доктор” по научната специалност 05.08.04 магистър Антон Борисов Иванов.

15.04.2019 г.

Рецензент: доц. д-р Димитър Добревски

/ /